

Katowice, dnia 19 sierpnia 2020 r.

**Centrum Usług Wspólnych
w Katowicach**

Opinia prawna

dot. kwestii upoważnienia wicedyrektora do zastępowania dyrektora szkoły podczas jego nieobecności.

Przedmiotem niniejszej opinii jest kwestia upoważnienia wicedyrektora do zastępowania dyrektora szkoły podczas jego nieobecności.

Niniejsza opinia została sporządzona przy uwzględnieniu:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tj. Dz. U. 2020r. poz. 910.; dalej: „ustawa – Prawo oświatowe”);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 .; dalej: „ustawa o samorządzie gminnym”);

Kierowanie działalność placówki to podstawowa kompetencja dyrektora szkoły. Wynika ona z art. 68 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, zgodnie z którym *Dyrektor szkoły lub placówki w szczególności: 1) kieruje działalnością szkoły lub placówki oraz reprezentuje ją na zewnątrz; 2) sprawuje nadzór pedagogiczny, z zastrzeżeniem art. 62 ust. 2; 3) sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne; 4) realizuje uchwały rady szkoły lub placówki oraz rady pedagogicznej, podjęte w ramach ich kompetencji stanowiących; 5) dysponuje środkami określonymi w planie finansowym szkoły lub placówki zaopiniowanym przez radę szkoły lub placówki i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie, a także może organizować administracyjną, finansową i gospodarczą obsługę szkoły lub placówki; 6) wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę; 7) wykonuje inne zadania wynikające z przepisów szczególnych; 8) współdziała ze szkołami wyższymi w organizacji praktyk pedagogicznych; 9) stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły*

lub placówki; 10) odpowiada za realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia; 11) współpracuje z pielęgniarką albo higienistką szkolną, lekarzem i lekarzem dentystą, sprawującymi profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą, w tym udostępnia imię, nazwisko i numer PESEL ucznia celem właściwej realizacji tej opieki; 12) wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne zapewniające zgodność przetwarzania danych osobowych przez szkołę lub placówkę z przepisami o ochronie danych osobowych. Są to ustawowe zadania, jak i obowiązki dyrektora szkoły. Z kolei zgodnie z art. 68 ust. 9 ustawy – Prawo oświatowe, w przypadku nieobecności dyrektora szkoły lub placówki zastępuje go wicedyrektor, a w szkołach i placówkach, w których nie utworzono stanowiska wicedyrektora - inny nauczyciel tej szkoły lub placówki, wyznaczony przez organ prowadzący. Tym samym to przepis ustawowy upoważnia wicedyrektora szkoły, a jeśli w jednostce nie utworzono stanowiska wicedyrektora nauczyciela tej szkoły/ placówki, wyznaczonego przez organ prowadzący do wykonywania czynności dyrektora. Nie jest tu potrzebne żadne pełnomocnictwo w tym zakresie. Ustęp 9 ww. przepisu nakazuje, aby w przypadku nieobecności dyrektora szkoły lub placówki zastępował go wicedyrektor, a w szkołach i placówkach, w których nie utworzono stanowiska wicedyrektora - inny nauczyciel tej szkoły lub placówki, wyznaczony przez organ prowadzący. Przede wszystkim nie ma jasnego stanowiska, o jaką nieobecność dyrektora chodzi. Wydaje się, że można przyjąć każdorazową fizyczną nieobecność dyrektora w szkole, bez względu na czas jej trwania (vide: A. Balicki, M. Pyter, Prawo oświatowe. Komentarz, Warszawa 2017). W wyroku Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2010 r. podkreślono, że zastępstwo za dyrektora rozciąga się na wszystkie czynności, do jakich dyrektor jest uprawniony, łącznie z reprezentowaniem szkoły na zewnątrz oraz wykonywaniem nadzoru pedagogicznego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2010 r., sygn. akt II PK 137/10).

Należy w tym miejscu wskazać, że stosownie do art. 47 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, *kierownicy jednostek organizacyjnych gminy nieposiadających osobowości prawnej działają jednoosobowo na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez wójta.* Podkreślenia wymaga, że przepis ten jest zamieszczony w Rozdziale pod tytułem Mienie komunalne, co jednocześnie zawęża zakres stosowania tego przepisu do dokonywania czynności w sferze prawa cywilnego w zakresie składania oświadczeń woli związanych z zarządem mieniem komunalnym danej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej. Udzielenie pełnomocnictwa na rzecz wicedyrektora szkoły umożliwia mu dokonywanie określonych czynności w stosunku do mienia, w jakie jest wyposażona szkoła. Udział samorządowych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej jest oparty nie na wyodrębnieniu prawnym jednostki organizacyjnej, ale na umocowaniu kierownika tej jednostki do dokonywania czynności prawnych w imieniu i ze skutkiem prawnym dla danej gminy jako osoby prawnej. Pełnomocnictwo to może dotyczyć tylko tego mienia gminy, które zostało

przekazane do zarządu danej jednostki organizacyjnej. W praktyce jednostek samorządu terytorialnego w pełnomocnictwie dla dyrektora szkoły zawiera się zapis zgodnie z którym dyrektor szkoły uprawniony jest do udzielania dalszych pełnomocnictw w tym zakresie, zatem w takim przypadku pełnomocnictwo to może być udzielone bezpośrednio przez działającego na podstawie pełnomocnictwa dyrektora szkoły przykładowo wicedyrektorowi szkoły, a jeśli w jednostce nie utworzono stanowiska wicedyrektora nauczycielowi tej szkoły/ placówki, wyznaczonemu przez organ prowadzący.

Podsumowując nie jest zasadne udzielanie upoważnienia bądź pełnomocnictwa dla wicedyrektora szkoły do dokonywania czynności prawnych i faktycznych w celu wykonywania zadań statutowych jednostki organizacyjnej, co do których umocowanie wynika wprost z ustawy - Prawo oświatowe. Wskazuje się również, że podczas nieobecności dyrektora szkoły, wicedyrektor, a jeśli w jednostce nie utworzono stanowiska wicedyrektora nauczyciel tej szkoły/ placówki, wyznaczony przez organ prowadzący wykonuje wszystkie czynności, które należą do obowiązków dyrektora. Do podpisywania dokumentów wicedyrektor lub nauczyciel tej szkoły/ placówki, wyznaczony przez organ prowadzący posługuje się własną pieczęcią z dopiskiem „w zastępstwie dyrektora szkoły”. Dopisek „ w zastępstwie dyrektora szkoły” jest zalecany przez Wydział Edukacji i Sportu UM w Katowicach , uznaje się go bowiem za przydatny w procedurach kontrolno-nadzorczych, a ponadto uwzględniający sytuację, w której wicedyrektor lub inny nauczyciel może podjąć/ zaakceptować/ zatwierdzić decyzję w zastępstwie dyrektora.

dr Mariusz Siwoń : radca prawny